

Yud

Yudlo Mande Tabango

Yems koneyo bodaga ngu owooyi Yud. Ngundo nga so uyingga nga nakangowolo. Ene ngu Yemusga ngu, ene Yerusalemno oni simoo bale nowoondoye hamoo telo oluwonggoku, ngulo tabango oluwoolo.

Mande gumgum nga bukno ingoweloyi ngu, ngandilo ooloote:

Kambayeloyingo mande. 1:1-2.

Etuyeloyingo oni ebe ganagana, ngulo ingondale teyi. Ngundo mande etoyi ingoweloyi, ngulo damoniye, ko ngulo mamana mande yombuliyolo ngu, ngulo ogingoyingo suwoo suwoo yolo oluwanggo. 1:3-16.

Oni simoo bale nowoondoye hamoo teyingongga, ngunonggo nangge yanggango dikayi. 1:17-23.

Yesus Kristus, ko Anut, enengo owooyi bingami, ngu nangge okoolo oluweloyi. 1:24-25.

---

¹No Yud, no Yesus Kristuslo ko oni. No ngu Yems koneyo. Nondo nga mandega nga, so uyimo nakangolo ye yunooteno. Ye simoo bale Anutlo menongga ngu ingolo keyootenggoku, Awa Anut ngundo yengo nowoondoyi yunootoni, ko Yesus Kristusndo ye soboyelootoni, oolootenggo. ²No Anutno yemboongeteno. Anut, gedo nowoondoge ene yunoya, sumangengge imakeyingo, ngu eneno yetooga olini. Nguno ngu, enengo nowoondoyi teweloyi damoningga yunootooga, ngu eneno oololo, ulungga oolengo tunootelo oluwaloo yemboongeteno.

Oo Etuyeloyingo Ebe Ganagana Onilo Mandeye, Ngulo Ye Ingonda Teyi!

³Ye nolo Kristen dobooguline, koletelo no yengo Anutndo, noole ko yoyoweloyi kongga ngulo mande nakangolo, ye yunowelo ingondudu ulungga tewono. Ene ataga no ngandilo ingolo, ngulo no komo nga mandega nga, ngandilo nakangooteno. Yengo me oni gidalegado tewooyelootoyiga ngu, ye komo yengo nowoondoyemo hamoo teyingongga, ngu yanggango dowooyi. Ndatelo ngulo, nalu gulananggemo nangge, Anutndo enengo oni simoo bale nowoondoyemo

hamoo teyingo damoningga, ngu yunowolo. ⁴Nondo nga mandega yengo nakangootenoku, ngulo damoni ngandilo: Oo etuyeloyingo oni ebe ganagana gidalega, tolige tolige, ye kewooloyemo ombulo, ene Anutlo Kristen damoni nenengo, ko enengo ayibiyi, yunoweloyi damoningga ngu yowoolengolo, toligemangge ene mande owoooyingga etuyelowelo ombuwolo. Ngundilo ngulo, ene tolige ye kewooloyemo ombulo, bosebalese damoni biyomi, ko damoni biyomi owoooyingga ngudodo, ngu telo etuyelootenggoku, ngu ye ngudodo, ngu mete tewanggolo tetenggo. Yo, ngundilo oni ngu, ene Yesus Kristus nangge ngu onilo tabangoye koletelo, ngu noolengo Oo Bidodo Sembuli Sembunayi, nguno nowoondoyemo hamoo ma tetenggo. Yo, ngundilo oni ngu Anutndo enengo damoniye biyomi ngu kuli wilikoyelowoku, ene ngulo oonatewango.

⁵ Ye ngu oo ngu kuli ingootenggoku ngu, ene no yengo ingondudu ko yokutuwooteno. Ngu ngandilo: Kulimi Oo Sembuli Ulungga, ngundo Iserel oni Igipnonggo yoyootoni, sawonggori. Ene kootusina, oni simoo bale enengo ma ingolo, nowoondoyemo hamoo ma tetoyi ngu, asa, ene ngu yuleni kumooowonggori. ⁶Ngundilo nangge, kulimi Sambono Engel oni gidalega ngudodo, enengo koye Anutndo yunoyingo, ko ulungga ngu nenengo ma telo, ngulo enengo Sambo ende damoni ngu yokolo sawonggori. Ngundilo satoyi, asa, ngu naluno nguno, Anutndo yoyolo ya biyomimo yoyelo, nguno uto yanggango (sen), ngundo gosiyelolo yoyetoni, nguno suwoo suwoo sugi sugi ooleliko biyobiyomi ingolo oolootenggo. Ngundilo oodoyi, oololo, Anutndo wilikoyeloweyi nalu ulungga, ngu sobowoolo oolootenggo. ⁷Ngundilo nangge, kulimi oolengo, Sodom Gomora ende elayaga ngudodo, ko ende gidalega namoko oluwonggoku ngudodo ngundilo, ene Engel onindo tewonggoku, ngundilo tewonggori. Ene bosebalese damoni biyomi ngu keyolo, ko simoondo simoo dobooguliyiboya, baledoya, weletenggoku ngundilo tewonggori. Ngundilo tetoyi, ngulo Anutndo ngu ende elayaga ngu kamukowolo. Ngu ooga tewoku, ngu oo gaboyi tunoo, noole etuyelooteku, ngu noole Anutlo mandeni ma keyowatoku ngu, asa, ngundilo kowuli, ngu nooleno ngudodo tunootewa. Yo, noole Anutlo mandeni nenengo, ma keyowatoku ngu, asa, noole ngudodo Anutndo yoyolo, Setanlo ende de nombo ma kumooweloyi nguno oolongooyelowa.

⁸ Ngu ebe ganagana oni, ataga oolootenggoku nga ngu, ene ngundilo nangge telo, enengo gabu biyomi owoooyingga kenolo, ngunonggo ene goweye damoni biyomi oolengo ngu tetenggo. Ene noolengo, Oo Bidodo Sembuli Sembunayi, ngulo manggowo toongoolo, ene windawinda biyomi telo, ene Sambono Engel oni ngudodo mande kootuyisina etenggo. ⁹Ene kulimi, Anutlo Engel onilo tabango koletelo, owoooyi Mayikel, ngundo Setandodo yumooyinolo, kootuyisina mande biyomi ma ewolo.

Kini, ene Moseslo bingo onendo yowalo, Setandodo mande gumgum elo longge nangge telo, nguno ene Setandodo mande kootuyisina ma ewolo. Kini, ene ngandilo ewolo. Oo Bidodo Sembuli Sembunayi, Anut enengombo nangge ngu geyolo elo, mamananggalowa! Ewolo.¹⁰ Ene nga ebe ganagana oni ngando ngu, ene oo bidodo damoni ma ingolo, ngulo mande biyomi etenggo. Ene mande damoni ingootenggoku ngu, ene nusago ingonduduye kini, ngulo damoniye ngundilo tetenggo. Ngundilo damoningga ngundo hamoo oolengo yombuliyelootenggo.¹¹ Yo, ngu etuyeloyingo oni ebe ganagana ngu, ene komo ingondale teyi! Ndatelo ngulo, ene kuli, Keyinlo newende boguboguwoolo, tetenggoku damoningga, ngundilo endeyootenggo. Yo, ene ulilo nangge ingondudu tetenggoku, ngulo enengo goweye ngu yolo, Belamlo damoni keyowelyimbolo inowonggo. Ene Anutlo mande ngu yokolo, Korando, oni gidalega ngudodo windawinda tewonggoku, ngundilo tewonggo. Ngu damoninggano nguno, Kora, enengo ko oni ngudodo hamoo oolengo onatewonggo.

¹² Nalu bidodomo, ye gooboongoolo Anutlo ko dobooguliye ngudodo nowoondoyi telo, oowali simbo katenggo. Ene ngu ebe ganagana oni ngu yengo goobooye ngu yombuliyolo biyomi tetenggo. Yo, ene sono oowali logono kini ngu netenggoku, nguno ene enengo oowali ngu sobowooweloyi, ngulo ma sosoletenggo. Kini, ene enengombolo nangge ingolo, oni sungo oodoolo wenonootenggoku, ngu hoolooweyelowelo ma ingootenggo. Ebe ganagana oni ene gobbole Sambono sono kini doogobo yolo, sungo sungo kingo sateku, ngundilo. Ene de tanggoli nalunimo, ma enggeteku ngulo. Ene de kumooni, onindo damonidodo gumootenggoku ngundilo.¹³ Yo, ebe ganagana oni ngundo oyumo yoweloyi mande damoni ngu tetenggo. Nguno ngu, ebe ganagana oni, ngulo damoniye biyomi sono tuwi ulungga ombulo, koodoyi nogolu digi bungomo yeteku ngundilo. Ene Sambono dootumbo enengo musiye oolengo yokolo, sungo sungo satenggoku ngundilo. Ngu oni, ngulo ooleli, iliyo oolengo, Anutndo sungo yeyunootoni, sugi sugi oluwanggo.

Ene Ngulo Uliyi Biyomi Oolengo Yowanggo

¹⁴⁻¹⁵ Inok ngu, Adamlo soweni oololo, kandegula gidembolo elayaga, nguno ene tunootewolo. Anutlo mandeno, Inok Anutlo ingonduduni elo, ngu ebe ganagana onino ngulo ewolo. No kenootowe, Anut Oo Bidodo Sembuli, nga enengo Engel oni ulungga oolengo, ngu ma kandangeweloyi, ngu enedodo gobolo ombutoyi yeooteno. Ene oni bidodo biyomi tewonggoku, ngu andangelo wilikoyeloweloyimbolo ombute. Yo, oni Anutlo mande ingolo, ngu ma keyootenggoku ngu, enengo damoniye biyomi telo oluwonggoku, ngu bidodo kenolo ingowanggo. Yo, mbumbuwadodo oni ene hamoo oolengo Anut kootu

inootoyi, ngundilo ngulo, Anutndo, enengo mande damoniye biyomi oolengo enedodo tewonggoku, ngulo gumi ogingoyingo ulungga yunowelo ombuwalo ewolo. ¹⁶Ngu oni ngu, ene Anutdodo kootuyisina mande elo, ko oo bidodo eneno tunootewoku, ngulo nowoondoye biyomi ingootenggo. Ngundilo ngudodo, enengo nowoondoye ulu teweloyi damoningga ngu telo, keyolo endeyootenggo. Ene meno manggalu telo, enengo bingamiye elo okoolo, ngunonggo ene oni gidalega ngudodo, owooye bingamiye okoolo ganaganayelolo, ngulo oo kingo woosolo yoweloyimbolo.

Ye Komo Nowoondoyemo Hamoo Teyingo, Ngu Gome Dowooyi

¹⁷Ene ye nolo Kristen dobooguline, ye Oo Bidodo Sembuli Sembunayi, Yesus Kristus, ngulo Aposel onilo mandeye kuli ewonggoku, ngu ingondudu teya ingoyi. ¹⁸⁻¹⁹Ene yeno ngandilo ewolo. Kootusina nalu wengamo, oni gidalega Anutlo mande damoni ngudodo, yumooyinolo, Anut kootu inolo, nowoondoye ulu teyingo damoni biyomi ngu telo oluwanggo. Ene ngundilo telo, Anutlo Kristen oni simoo bale, ngu kewooloyemo ulo ganaganayelolo, yoyeni, ene usowoolo sungo sungo tetenggo. Yo, ngu oni biyomi nguno Anutlo Yuka Kundingiyi eneno kini. Ngulo ene mela ngalo damoni, ngulo nangge ingondudu tetenggolo ewolo.

²⁰Ene ye nolo Kristen dobooguline, ye bidodo komo suwoo suwoo yengo nowoondoyemo hamoo teyingo kundingiyingga, ngu yengomo yengomo yanggango teyinoya oliyi. Ye komo suwoo suwoo, Yuka Kundingiyi, ngulo yanggangoni, ngunonggo Anutno yemboongeyi. ²¹Anutndo yengo gome ingootoni, ngulo yengo endeyoyingo damoningga ngu tunoo etuyelolo, ye enengo ingondudu nangge keyoyi. Ye ngundilo tetoyi ngu, asa, Anutndo ye kumana ulungga yunowa. Ye komo ngu nalungga, ngu sobowooya, noolengo, Oo Bidodo Sembuli Sembunayi, Yesus Kristus, ngulo ayibiyini ngu ye keda sugi sugi oluweloyi ngu yunowa. ²²Ye komo oni gidalega enengo nowoondoyemo hamoo teyingo ngu bodaga yokowonggoku, ngulo nowoondoyi teyunoya hoolooweyeloyi. ²³Kristen oni gidalega, ngundo biyomi tetoyiga ngu, asa, ye komo sodedonangge, ene hooloowetoyiga, Anutlo oole metemi nguno ko oolouyi. Yo, ye oni ngundilo nowoondoyi teyunolo, hoolooweyelolo ngu, asa, ye komo ngulo ingondale teyi! Kinitetoyi ngu, asa, ye ngudodo mete mbumbuwa tewonggokulo ngulo ye solewanggo. Ene ingondudu kulimi ngulo damoniye, ngu towi soloyi sugabododo oolengo ngundilo. Ye komo damoni ngundilo ngulo, sosoleya sungo saya oliyi.

Anutno Eseteweloyi

²⁴Anutndo ene mete ye soboyelolo kawararayelootoni, ngulo ye mela ma wongosogulumoolo yulewa. Enengo dulidalinimo ombuteku, naluno

nguno, Kristusndo ye yoyolo, ngandilo ewa, yeno biyomi gula kini. Ene ngundilo etoni, ye ngulo oni oni ulungga oolengo tewanggo.²⁵ Ngu Anut gulananggega, ngundo nangge, noole ko yoyoyingo, ngu Yesus Kristus ngulo koningga, nguno noolengo, Oo Bidodo Sembuli Sembunayi, noole ngulo bingami elo okoowato. Ene nangge noolengo sobosobo koleteyingo ulungga ooloote. Ene yanggangonidodo dulidalinidodo oolengo. Ene oo bidodo sobosobo tabango ooloote. Ene kuli ooluwolo. Ngundilo nangge nalu bidodomo, kootusina ngudodo oluwa. Ngu hamoo oolengo.